

Energi- och klimatplan för Hässleholms kommun

Källa: Klimatkommunerna. Foto: Sven-Åke Svensson, Eksjö kommun.
Ceremoni i Linköping den 10 november 2009 för kommuner som undertecknat
EU-kommissionens initiativ "Borgmästaravtalet".

Antagen av Kommunfullmäktige den 31 maj 2010

Förord

Klimatfrågan har blivit en allt viktigare del i vår vardag. Frågan är komplex och i dagsläget finns många frågor utan svar. Kraven på, och insikten om, att något måste göras har blivit allt tydligare de senaste åren. Priset på energi och inte minst olja kommer att öka och förnyelsebara energikällor, hushållning med energi och kunskap om klimatfrågor kommer att bli allt viktigare.

För att det lokala samhället ska bli mer ekologiskt, socialt och ekonomiskt hållbart är Hässleholms kommun, som en offentlig aktör, viktig för att nå en hållbar energianvändning med ett tryggt, effektivt energisystem som ger låg inverkan på hälsa, miljö och klimat.

Genom ökade insatser för att sprida kunskap om förnyelsebara energislag och konkreta förslag på åtgärder kan samhällets påverkan minska. Kommunala beslut och planer som tar hänsyn till hållbarhetsaspekter ökar förutsättningarna för att nå klimat- och miljömålen samt för att på sikt få en kommun vars verksamheter är fossilbränslefria.

En energi- och klimatplan är ett led i detta arbete. Den kommunala energi- och klimatplanen är inte bara en strategisk plan utan är även ett juridiskt dokument. Enligt lag (1977:439) om kommunal energiplanering (bilaga A) ska varje kommun ha en aktuell plan för tillförsel, distribution och användning av energi.

Kommunstyrelsens arbetsutskott beslutade den 3 oktober 2007 att en arbetsgrupp skulle utses med representation från tekniska kontoret, miljökontoret, stadsbyggnadskontoret och Hässleholm Fjärrvärme AB. Kommunledningskontoret (utvecklingsavdelningen) fick i uppdrag att samordna arbetet. Miljökontorets klimatkommunikatör har sammanställt inkomna uppgifter och varit huvudförfattare till denna rapport.

Uppdraget innebar att följa upp och utvärdera 2001 års energiplan samt föreslå revidering och uppdatering av denna. Den nya planen skulle även omfatta klimatfrågor och ersätta kommunens klimatstrategi för 2004-2010. Energi- och klimatplanen ska i fortsättningen aktualiseras minst en gång per mandatperiod.

Denna energi- och klimatplan är en del av kommunens miljömålsarbete och anger mål och riktlinjer för energi- och klimatarbetet. De lokala klimatmålen antogs i kommunens miljömålsprogram för 2006-2010 och i en bilaga till miljömålsprogrammet finns förslag på konkreta åtgärder. Miljökontoret ansvarar för att miljömålsprogrammet följs upp och att ett nytt program, med nya mål och åtgärder, tas fram för att gälla från år 2011.

Utvecklingsavdelningen
Hässleholms kommun december 2009

Innehållsförteckning

1. Varför energi- och klimatarbete?	3
2. Klimatmål med ambition	4
2.1 Internationella klimatmål	4
2.2 Nationella klimatmål	4
2.3 Regionala klimatmål	5
2.4 Kommunala klimatmål	6
3. Hässleholms kommun	8
3.1 Energianvändning	9
3.1.1 Statistik	9
3.2 Utsläpp av växthusgaser	12
3.2.1 Statistik	12
3.2.2 Koldioxid	13
3.2.3 Metan och dikväveoxid	14
3.2.4 Köldmedia (HFC 134a, FC) och svavelhexafluorid	14
3.3 Förnybar el	15
3.3.1 Elproduktion i Hässleholm	15
3.4 Fossilbränslefri uppvärmning	17
3.4.1 Värmeproduktion i Hässleholm	17
3.5 Alternativa drivmedel i transportsektorn	20
3.5.1 Personbilar	20
3.5.2 Kollektivtrafik	21
3.5.3 Godstransporter	22
4. Miljökonsekvensbeskrivning	23
4.1 Beredskap	23
5. En klimatsmart framtid i Hässleholm	24
5.1 Energi- och klimatrådgivning	25
5.2 KLIMP - Sveriges största miljösatning	25
5.3 Förslag på åtgärder i kommunorganisationen	26
6. Slutord	28

1. Varför energi- och klimatarbete?

Syftet med denna plan är att beskriva den lokala energisituationen i Hässleholms kommun samt ge förslag på åtgärder för ett hållbart energisystem. Mycket har genomförts och det aktiva arbetet bör fortsätta. Kommunorganisationen bör vara en föregångare i det arbetet. En modern kommun som arbetar med dessa frågor är en attraktiv kommun att bo och arbeta i. En satsning på energi- och miljöområdet kan skapa arbetstillfällen inom den gröna sektorn.

Förenta nationerna (FN) har en samordnande roll globalt när det gäller energi- och klimatfrågor. Forskare i FN:s International Panel of Climate Change (IPCC) har bedömt att den ökande årsmedeltemperaturen på jorden beror på människans ökande utsläpp av växthusgaser, främst från förbränning av fossila bränslen.

Ökad årsmedeltemperatur innebär extrema oväder, höjda havsnivåer och avsmältning av polarisarna. IPCC föreslår därför att årsmedeltemperaturen inte bör öka med mer än 2 grader Celsius jämfört med förindustriell nivå.

Under ledning av FN undertecknades Kyotoprotokollet år 1997. Detta var ett stort steg mot ett globalt samarbete kring klimatfrågan. Kyotoprotokollet löper ut den sista december 2012 och för att ta fram ett nytt globalt avtal samlades världens ledare i Köpenhamn i december 2009 för FN:s femtonde partskonferens (COP 15).

EU är en drivande kraft i de internationella förhandlingarna och har de mest ambitiösa klimatmålen av alla globala aktörer. Sveriges ambitioner, som påverkas av EU:s beslut på området, beskrivs i propositionerna ”En sammanhållen klimat- och energipolitik, Klimat 2008/09:162” och ”En sammanhållen klimat- och energipolitik, Energi 2008/09:163” som överlämnades till riksdagen i mars 2009.

I Hässleholms kommun inkom den 2 maj 2007 motionen ”En oljeoberoende kommun” (dnr 2007/357) till Kommunfullmäktige. I motionen föreslås att Hässleholms kommunorganisation ska vara fossilbränslefri år 2020. I sammanträdesprotokoll 2008-03-31 § 24 beslutar Kommunfullmäktige att ”kommunstyrelsen får i uppdrag att i pågående arbete med kommunens energistrategi, som kommunen ska ta fram under våren 2008, beakta motionärernas förslag”.

Motionärernas förslag har beaktats i denna energi- och klimatplan. Denna plan är en viktig del i det Borgmästaravtal som Hässleholms kommun undertecknade hösten 2009. Borgmästaravtalet har tagits fram på initiativ av EU-kommissionen för kommuner och städer inom EU. De som ingått avtal förbinder sig att minska kommunens (som geografiskt område) växthusgasutsläpp med minst 20 procent till år 2020 samt att aktivt arbeta med energi- och klimatfrågorna.

Hässleholms kommun är sedan tidigare en aktiv medlem i det nationella nätverket Klimatkommunerna och nätverket Biogas Syd. Erfarenhetsutbyte är viktigt och Borgmästaravtalet öppnar upp för ett samarbete över nationsgränserna.

2. Klimatmål med ambition

2.1 Internationella klimatmål

Vid COP 15 i Köpenhamn var en ambition att samtliga länder skulle sätta upp klimatmål. EU har länge varit en drivande kraft i de internationella klimatförhandlingarna när det gäller skärpta utsläppskrav för industriländer.

EU har, som tidigare nämnts, de mest ambitiösa klimatmålen av alla globala aktörer. I december 2008 antogs EU:s energi- och klimatpaket med de så kallade ”20-20-20-målen” som alla ska vara uppnådda till år 2020:¹

- Minskade växthusgasutsläpp med 20 procent (från år 1990)
- Minst 20 procent förnybar energi och 10 procent biodrivmedel
- 20 procent energieffektivisering

Bild: www.klimatkampen.se

2.2 Nationella klimatmål

I Sverige samordnas klimatarbetet inom ramen för miljömålsarbetet. Sveriges Riksdag har antagit 16 nationella miljökvalitetsmål. Alla ska vara uppnådda till år 2020, förutom det första miljökvalitetsmålet ”Begränsad klimatpåverkan” som ska vara uppnått till år 2050.

---

¹ <http://www.regeringen.se/sb/d/8857/a/34414> Besökt 2009-10-19

Bild: www.miljomal.nu Illustrationer: Tobias Flygar

Figuren visar symbolerna för de 16 miljö kvalitetsmålen som är numrerade vågrätt från vänster till höger. Det första miljö kvalitetsmålet ”Begränsad klimatpåverkan” lyder:

- utsläppen i Sverige ska år 2050 vara lägre än 4,5 ton koldioxidekvivalenter per år och invånare, för att därefter minska ytterligare.

Sveriges regering har i propositionerna ”En sammanhållen klimat- och energipolitik, Klimat 2008/09:162” och ”En sammanhållen klimat- och energipolitik, Energi 2008/09:163” gått längre än EU:s mål och föreslagit följande mål till år 2020:²

- 40 procent minskade växthusgasutsläpp i den icke handlande sektorn (den handlande sektorn omfattas av EU:s handel med utsläppsrätter)
- 50 procent förnybar energi
- 20 procent effektivare energianvändning
- 10 procent förnybar energi i transportsektor

2.3 Regionala klimatmål

Länsstyrelserna i Sverige har i uppgift att regionalt implementera och följa upp de 16 nationella miljö kvalitetsmålen. I november 2003 antog Länsstyrelsen i Skåne län ”Skånes miljöhandlingsprogram”. En mindre revidering genomfördes 2007.

I det regionala arbetet med miljö kvalitetsmålet ”Begränsad klimatpåverkan” tog Länsstyrelsen i Skåne län fram ”Klimat- och energistrategi för Skåne” under 2008. Strategin är en vägledning i det regionala klimatarbetet och anger riktlinjer för det kommunala klimatarbetet. Under hösten 2009 antogs följande nya regionala delmål för Skåne:

- År 2020 ska utsläppen av växthusgaser i Skåne vara minst 30 procent lägre än år 1990. Målet gäller verksamheter som inte omfattas av systemet för handel med utsläppsrätter
- År 2020 ska energianvändningen i Skåne vara 10 procent lägre än genomsnittet för åren 2001-2005
- År 2020 ska produktionen av förnybar el i Skåne vara 6 TWh högre än år 2002

² <http://www.regeringen.se/sb/d/11761/a/122209#122209> Besökt 2009-10-19

- År 2020 ska biogasproduktionen i Skåne vara 3 TWh
- År 2015 ska utsläppen av växthusgaser från transporter i Skåne vara 10 procent lägre än år 2007
- År 2015 ska alla kommuner i Skåne ha identifierat och analyserat risker för översvämningar, ras, skred och erosion. Kommunerna ska beakta riskerna i sin fysiska planering och ha tagit fram förslag på åtgärder för klimatanpassning av befintlig miljö

2.4 Kommunala klimatmål

Kommunerna ansvarar för att lokalt implementera och följa upp de 16 nationella miljö kvalitetsmålen. I Hässleholm antogs Miljömålsprogram 2006-2010 i januari 2006. Programmet innehåller 14 av de 16 miljö kvalitetsmålen (målen för hav och fjäll berör inte Hässleholm) samt 51 lokala delmål.

De nationella miljö kvalitetsmålen "Begränsad klimatpåverkan" och "God bebyggd miljö" innehåller delmål inom energi- och klimatområdet. Följande lokala delmål har antagits i Hässleholms kommun:

Miljö kvalitetsmål 1: Begränsad klimatpåverkan (fem delmål)

1. Kommunen skall verka för att utsläppen av växthusgaser som medelvärde för perioden 2008-2012 skall vara minst åtta procent lägre än utsläppen år 1990. Utsläppen skall räknas som koldioxidekvivalenter och omfatta de sex växthusgaserna enligt Kyotoprotokollets och IPCC:s definitioner.

Hässleholms kommun har i och med undertecknandet av Borgmästaravtalet förbundit sig att minska växthusgasutsläppen med minst 20 procent till år 2020. Detta åtagande ersätter därför delmål 1.

2. Energianvändningen skall minska med minst tre procent till år 2010 jämfört med år 2004, från 91 600 kWh till högst 88 800 kWh.
3. Andelen miljömärkt el som används inom kommunorganisationen skall öka med 20 procentenheter från år 2002 till år 2010.
4. Kommunen skall verka för minskad eluppvärmning. Fjärrvärme bör prioriteras där så är möjligt.
5. Använt fordonbränsle bör till minst 20 procent utgöras av icke-fossilt bränsle senast år 2010.

Miljö kvalitetsmål 15: God bebyggd miljö (åtta delmål där endast de tre sista berör energi- och klimatområdet)

6. Fysisk planering och samhällsbyggande skall skapa förutsättningar för ett varierat utbud av bostäder, arbetsplatser, service, fritid och kultur så att bilanvändningen kan minska och förutsättningarna för miljöanpassade och resurs snåla transporter förbättras. Fysisk planering skall också skapa förutsättningar för effektiv energianvändning och användning av förnybara energiresurser.

7. Allt matavfall och därmed jämförligt avfall skall fortsätta att återvinnas genom biologisk behandling. Målet avser källsorterat matavfall till såväl hemkompostering som central behandling.
8. Den kommunala samhällsplaneringen ska ta kommande klimatförändringar i beaktande.³

Fossilbränslefritt Skåne 2020

I slutet av 2009 anmälde sig Hässleholms kommun som deltagare i Regions Skånes initiativ ”Fossilbränslefritt Skåne 2020”. Region Skåne har som målsättning att bli 100 procent fri från fossila bränslen år 2020 och uppmanar alla som lever och verkar i Skåne att bli detsamma.

Som deltagare förbinder man sig att arbeta intensivt för att senast 2020 vara:⁴

- 100 procent fossilbränslefri i alla transporter man använder (Region Skåne har i nuläget ca 39 %)
- 100 procent fossilbränslefri i energianvändningen i alla hus som används (Region Skåne har i nuläget ca 45 %)
- 100 procent fossilbränslefri i all elanvändning (Region Skåne har sedan 1 juli 2009 100 %)

---

³ Taget från Klimatstrategi 2004-2010 för Hässleholms kommun som ersätts av denna energi- och klimatplan.

⁴ <http://www.skane.se/templates/Page.aspx?id=272176>

3. Hässleholms kommun

Hässleholms kommun är med en areal på 1 276 km² Skånes till ytan största kommun. Stora naturområden med skogar och sjöar erbjuder friluftsliv samt tysta områden som är viktiga att bevara. Skogen tar upp mycket koldioxid vilket gör att avverkning måste balanseras med nyplantering.

Näringslivet domineras av små och medelstora företag inom jordbruk, metall- och träindustri, möbel- och byggverksamhet samt IT. Jordbruksmark finns främst i de södra delarna av kommunen.

Den 1 november 2009 hade kommunen 49 999 invånare fördelade på 7 tätorter och landsbygd. Kommunen behöver utvecklas för att möta det växande behovet av bostäder, service och arbetstillfällen. För att nå de uppsatta klimatmålen behöver kommunorganisationen både effektivisera sin egen verksamhet och skapa förutsättningar för invånarna att leva mer miljövänligt.

Hässleholms kommun kom under 2009 på tionde plats i Miljöaktuells ranking av Sveriges bästa miljökommuner. Kommunen har gott rykte i miljöbranschen och resurser behövs för det fortsatta arbetet.

Bild: Hässleholms kommun

3.1 Energianvändning

Tabellen visar några användbara energimått.

Enhet	Watt	Exempel
Kilowattimme (kWh)	1000	En normalstor eluppvärmd villa förbrukar cirka 25 000 kWh per år
Megawattimme (MWh)	10 ⁶	Tyringeverkets värmeproduktion var 18 300 MWh år 2008 ⁵
Gigawattimme (GWh)	10 ⁹	Beleverkets värmeproduktion var 198,7 GWh år 2008
Terawattimme (TWh)	10 ¹²	År 2008 producerades cirka 2,0 TWh vindkraft i Sverige. Det motsvarar 1,5 procent av Sveriges elproduktion ⁶

3.1.1 Statistik

När det gäller energistatistik på kommunal nivå använder Hässleholms kommun statistik och data från Statistiska Centralbyrån (SCB). Statistik finns för vart femte år perioden 1990-2000 för att därefter finnas för varje år fram till och med 2007.

Underlaget till SCB:s statistik bygger på data som hämtas från undersökningar som primärt är avsedda att redovisas på riksnivå. Underlaget är därför inte riktigt anpassat för nedbrytning till kommunal nivå vilket betyder att olika felkällor kan få betydligt större genomslag för enskilda kommuner än i den nationella redovisningen. Man bör därför använda geografiskt nedbruten data med viss försiktighet.

Under perioden 1990-2007 ökade energianvändningen per person i kommunen från 31 204 till 32 679 kWh per år, det vill säga cirka 4,7 procent. Under samma period ökade energianvändningen per person i Sverige från 41 501 till 44 072 kWh per år, det vill säga cirka 6,2 procent.⁷ Genomsnittsanvändningen är alltså högre i riket och har ökat mer under denna period än i Hässleholms kommun.

Notera att den totala energianvändningen för kommunen har fördelats per person och omfattar transporter, jordbruk med mera och inte bara hushållens användning.

⁵ www.hassleholmmiljo.se Besökt 2009-11-15

⁶ <http://www.regeringen.se/sb/d/12245/a/132642> Besökt 2009-11-15

⁷ http://www.scb.se/Pages/ProductTables_24632.aspx Besökt 2009-11-28

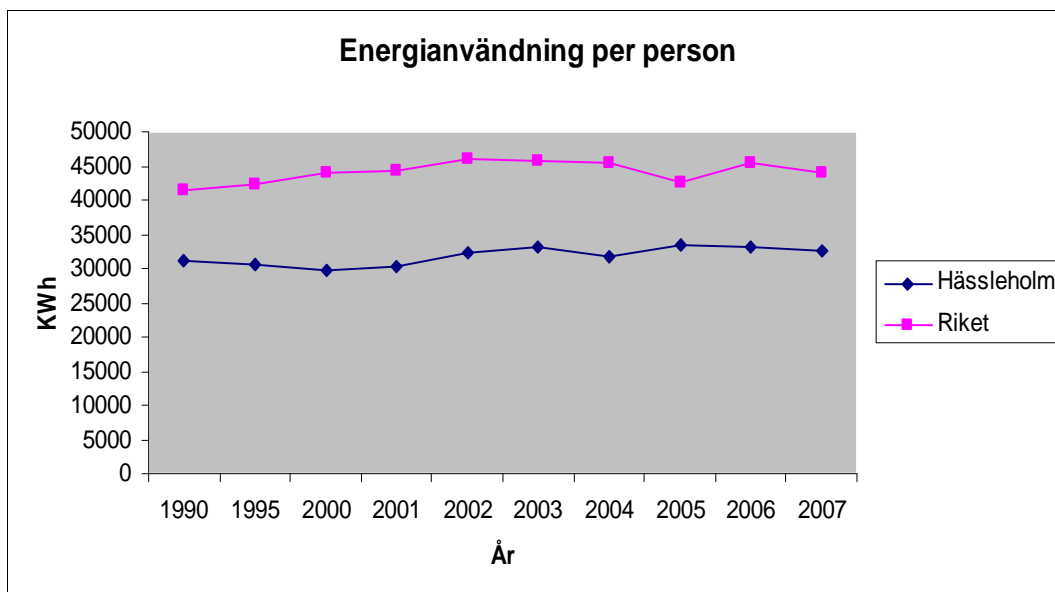

Diagram 1. Energianvändning per person i Hässleholm kontra riket.

Energianvändningen omfattar både värme- och elförbrukning. År 2007 använde transportsektorn störst andel energi i Hässleholms kommun, följt av hushållssektorn och industrisektorn. Med ”övriga tjänster” menas energiförbrukning i privat tjänstesektor och detaljhandel.

Elförbrukningen står för en stor del av den totala ökningen av energianvändningen och beror bland annat på en ökad användning av värmepumpar och elektroniska produkter såsom datorer, mobiltelefoner och plattskärms-TV. Produkterna drar ström även när de lämnas i stand by.

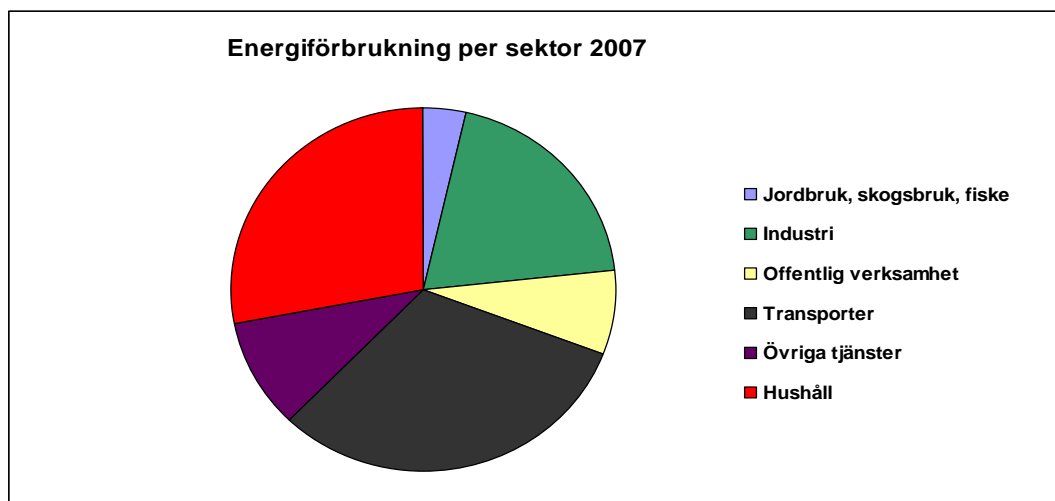

Diagram 2. Energiförbrukning per sektor i Hässleholms kommun år 2007.

Under perioden 2004-2007 ökade kommunens fastighetsbestånd (exklusive bolagen) med 2 800 m². Under samma period minskade den totala energiförbrukningen med cirka 6 procent. Energi för uppvärmning minskade med 11 procent medan elförbrukningen ökade med 5 procent.⁸

Inom kommunorganisationen genomförs en omfattande energieffektivisering och energideklarering av fastighetsbeståndet under 2008-2010. Kommunstyrelsen har anslagit 50 miljoner kronor för projektet som drivs av tekniska kontoret. I den inledande energiöversynen undersöks bland annat möjligheten att provinstallera solceller för elproduktion och solfångare för värmeproduktion. Utbildning av fastighetsskötare i energieffektivisering sker kontinuerligt.

---

⁸ Tekniska kontoret, Hässleholms kommun

3.2 Utsläpp av växthusgaser

Växthusgaser har olika stark förmåga att absorbera och återstråla jordens värme-strålning, så kallad GWP (Global Warming Potential), och denna mäts ofta i ett 100-årsperspektiv (GWP 100).

Tabellen visar de vanligaste växthusgasernas koldioxidekvivalenter (GWP i förhållande till 1 kg koldioxid).⁹ Metan har 21 gånger högre GWP än koldioxid och är alltså en starkare växthusgas. Fokus ligger på att minska koldioxidutsläppen eftersom koldioxid förekommer i mycket större mängd än de övriga växthusgaserna.

Växthusgas	GWP 100
Koldioxid från förbränning av fossila bränslen	1
Metan från djurhållning och gödselhantering	21
Dikväveoxid (lustgas) från jordbruksmark och avfallsförbränningsanläggningar	310
HFC 134a från köldmedia	1 300
Fluorkarboner från kylanläggningar och brandsläckningsmedel	6 500
Svavelhexafluorid (SF₆) från aluminium- och elindustri	23 900

3.2.1 Statistik

Statistiska Centralbyrån (SCB) har ingen statistik för utsläpp av växthusgaser på kommunal nivå utan statistiken har hämtats från Länsstyrelsernas Regionala uppföljningssystem för nationella miljömål (RUS). Statistik finns för åren 1990, 2000, 2005, 2006 och 2007.¹⁰

Trots att energianvändningen i Hässleholms kommun ökade under perioden 1990-2007 minskade utsläppen av växthusgaser under denna period från 525 262 till 396 654 ton per år (räknat som koldioxidekvivalenter), det vill säga 24 procent. I slutet av 2007 var växthusgasutsläppen per person i kommunen 6,7 ton vilket ska jämföras med riket där motsvarande siffra var cirka 7,1 ton.¹¹

⁹ <http://www.klimatkampen.se/fakta/koldioxidekvivalenterochgwp.4.360a0d56117c51a2d30800026715.html>
Besökt 2009-12-01

¹⁰ <http://www.rus.lst.se/utslappsdata.html>

¹¹ <http://www.naturvardsverket.se/sv/Klimat-i-forandring/Utslappsstatistik-och-klimatdata/Utslapp-av-vaxthusgaser/> Besökt 2009-12-01

Enligt Naturvårdsverket beror minskningen av växthusgasutsläppen i Sverige, trots en ökad energianvändning, främst på att olja för uppvärmning har fasats ut och ersatts av fjärrvärme, biobränsle och värmepumpar. Fler installationer av värmepumpar ökar dock elförbrukningen.

Diagrammet visar fördelningen av växthusgasutsläppen (räknat i koldioxidekvivalenter) i Hässleholms kommun (som geografiskt område) år 2007. Koldioxid står för den största mängden och ger därför mest växthusgaseffekt trots att det är den svagaste växthusgasen. Utsläpp av metan och dikväveoxid från jordbruksmark står också för en stor del.

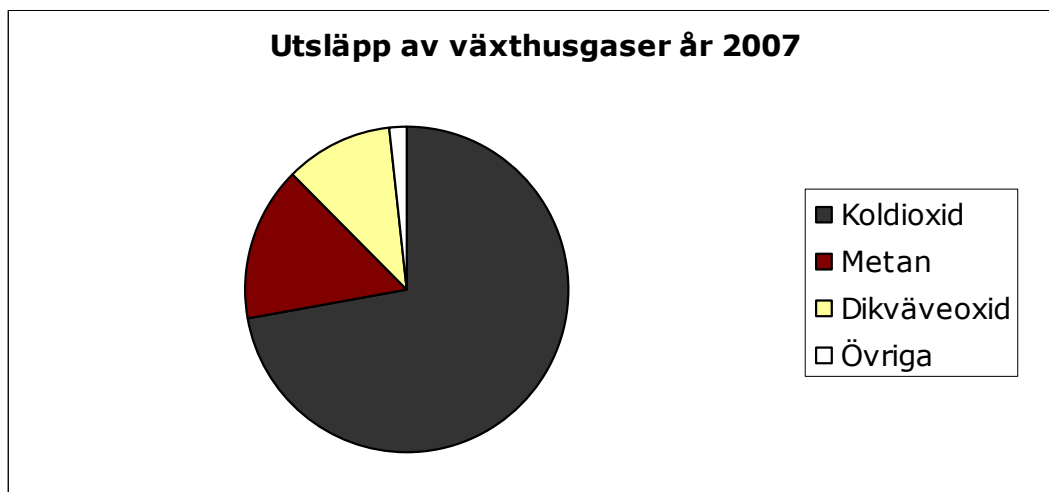

Diagram 3. Utsläpp av växthusgaser i Hässleholms kommun år 2007.

3.2.2 Koldioxid

Diagrammet visar Hässleholms kommuns koldioxidutsläpp per sektor år 2007. Transportsektorn står för störst del av utsläppen och åtgärder inom denna sektor är viktiga att prioritera. Även energiförsörjning och industriprocesser står för en stor del. Utsläppen från avfall och avlopp samt lösningsmedel är mycket små.

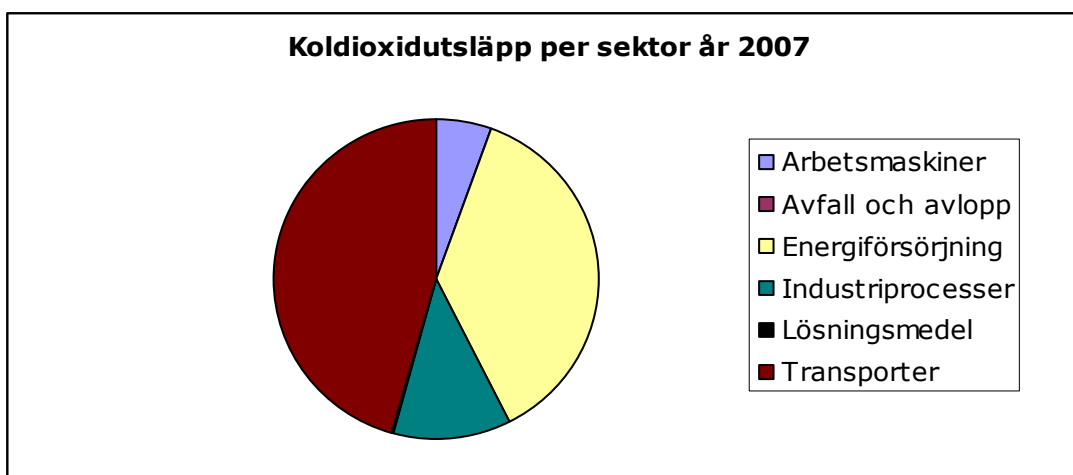

Diagram 4. Utsläpp av koldioxid i Hässleholms kommun år 2007.

Koldioxidutsläppen i Hässleholms kommun minskade från 373 820 till 286 112 ton per år under perioden 1990-2007. Störst minskning har skett i hushållssektorn där den ökade fjärrvärmeanslutningen gett resultat. Utbyggnad, förtätning och anslutning till fjärrvärme bör fortsätta och fler industrier bör anslutas.

3.2.3 Metan och dikväveoxid

Enligt diagram 2 utgör metan och dikväveoxid tillsammans 26 procent av de totala växthusgasutsläppen i kommunen. Det är en stor andel och orsaken kan vara att det i Hässleholms kommun finns en stor andel mossar, skog och nötkreatur.

Att minska utsläppen är ett komplext problem med skiftande konsekvenser. I Hässleholms kommun, liksom i övriga Sverige, minskar arealen jordbruksmark och antal nötkreatur medan gödselhanteringen förbättras. Ett landskap med mer grönska tar upp mer koldioxid, frigör mindre dikväveoxid samt minskar effekterna vid översvämningar.

Minskad jordbruksareal leder dock till negativa effekter på den lokala jordbruksnäringen. Minskat betestryck gör att åkermark växer igen vilket äventyrar uppfyllandet av de nationella miljö kvalitetsmålen "Ett rikt odlingslandskap" samt "Ett rikt växt- och djurliv".

3.2.4 Köldmedia (HFC 134a, FC) och svavelhexafluorid

Dessa växthusgaser har kallats "övriga" i diagram 2 och står för en liten del av kommunens växthusgasutsläpp. År 2008 var utsläppen från köldmedia (läckage från befintliga kylanläggningar) 860,5 ton koldioxidekvivalenter.¹²

Miljöfarligt köldmedia byts successivt ut mot bättre alternativ (ammoniak eller koldioxid) och bör fortsätta. Till exempel byggdes ishallarna Tyrns Hov och Österås om under 2005-2006 och utbytet av köldmedia beräknas minska utsläppen med 1 620 kilo per år.

Ett annat exempel är BergendahlsGruppen AB som byggt om sin kyl- och frysanläggning i Hässleholm och därmed reducerat utsläppen med 96,5 ton per år. Åtgärden ingår i kommunens klimatinvesteringsprogram för 2007-2011 (se sida 25).

När det gäller svavelhexafluorid räknas utsläppen vara försumbara då det inte finns någon aluminiumindustri eller elindustri i Hässleholms kommun.

---

¹² Miljökontoret, Hässleholms kommun

3.3 Förnybar el

En stor del av den ökande energianvändningen beror på ökad elförbrukning. Energieffektivisering behövs liksom övergång till förnybara energikällor. Det finns en stor effektiviseringspotential i det befintliga fastighetsbeståndet men många möjliga åtgärder genomförs inte trots att de är lönsamma på sikt. Anledningen är brist på kunskap och resurser hos projektörer och fastighetsägare.

Sverige har som tidigare nämnts föreslagit ett nationellt mål på 50 procent förnybar energi till år 2020. Mellan år 1990-2007 ökade Sveriges andel förnybar energi från 33,9 till 43,9 procent.¹³ Målet är alltså nästan nått.

Andelen förnybar energi är hög i Sverige på grund av vattenkraften. Eftersom utbyggnaden nått sin maximala kapacitet krävs det att andra förnybara energikällor tas fram till marknadsmässiga kostnader för att nå målet på 50 procent.

I Sverige infördes systemet med elcertifikat i maj 2003. Det är ett marknadsbaserat stödsystem där handel sker mellan producenter av förnybar el och kvotpliktiga (elleverantörer). Syftet med systemet är att öka produktionen av förnybar el på ett kostnadseffektivt sätt och därmed öka de förnybara energikällornas möjlighet att konkurrera med icke förnybara energikällor.

Sedan systemet infördes har produktionen av förnybar el ökat med cirka 3,7 TWh. Regeringen har därför beslutat att förlänga elcertifikatssystemet till år 2030.¹⁴

Foto: www.webdesignskolan.se

3.3.1 Elproduktion i Hässleholm

I Hässleholms kommun sköts eldistributionen av tre elnätbolag: E.ON, Mellersta Skånes Kraft och Brittedals Energi. Under perioden 1990-2007 har den totala elförbrukningen i kommunen ökat från 426 281 till 540 736 MWh per år, det vill säga cirka 27 procent.

¹³ <https://www.naturvardsverket.se:4545/sv/Klimat-i-forandring/Klimatnyheter/Klimataktuellt--Senaste-nytt-om-klimatforandringen/Ovriga-klimatnyheter/Sverige-har-hogst-andel-fornybar-energi-i-EU/> Besökt 2009-11-20

¹⁴ <http://www.energimyndigheten.se/elcertifikat> Besökt 2009-11-20

Den lokala elproduktionen uppgår till cirka 17 200 MWh per år vilket innebär att den största andelen köps in utifrån. I kommunen produceras el främst från:

- Beleverket (kraftvärmeverk)
- Vattenkraft
- Vindkraft

Beleverket

I kraftvärmeverket täcker en ångturbin med tillhörande generator det egna elbehovet. Under 2008 producerades 6 500 MWh el varav 1 700 MWh såldes till elnätet.¹⁵

Vattenkraft

År 2006 producerade kommunens tre småskaliga vattenkraftverk 9 197 MWh el. Hästberga kraftverk (Helge å) och Brittedals Kraftverk (Almaån) ägs båda av Brittedals Energi. Ett privat verk vid Hovdala levererar el till E.ON. Det finns även minst två ytterligare gårdsverk, bland annat vid Lunnahöja och Norra Mellby, men uppgifter för dessa saknas.

Vindkraft

I Skåne fanns år 2008 drygt 250 vindkraftverk i drift och den årliga produktionen uppgår till cirka 0,73 TWh inklusive Lillgrunds vindkraftspark i Öresund som ger 0,33 TWh. Detta innebär att Skåne med Lillgrund inräknat stod för närmare hälften av vindkraftselen i Sverige under 2008.

I Hässleholms kommun finns ett vindkraftverk utanför Vinslöv som producerar cirka 1 500 MWh per år.¹⁶ I slutet av 2009 fanns förfrågningar och bygglovsansökningar för cirka 130 vindkraftverk vilket visar på projektörernas intresse att etablera vindkraft i kommunen.

För att inte egenintresset ska styra har ett tillägg till kommunens gällande översiktsplan arbetats fram och antagits. I tillägget beskriver kommunen lämpliga etableringsområden och främst är följande fyra områden prioriterade: väster om Vittsjö, öster om Emmaljunga, Matterödsåsen och Nävlingeåsen.

Solkraft

Med solkraft avses både produktion av el från solceller och produktion av värme från solvärmeanläggningar. Från och med den 1 januari 2009 finns ett nytt statligt stöd för installation av solvärme. Från och med den 1 juli 2009 finns det även ett stöd för installation av solceller. Bidragen kommer att öka andelen solkraft även om den ännu utgör en liten del av Sveriges förnybara energi.

I kommunen finns inga storskaliga anläggningar utan endast mindre installationer på fastigheter. Uppgifter saknas på andelen solkraft.

---

¹⁵ Hässleholm Miljö AB

¹⁶ Miljökontoret, Hässleholms kommun

3.4 Fossilbränslefri uppvärmning

I Sverige har utbyggnaden av fjärrvärme varit avgörande när det gäller utfasning av fossila bränslen för uppvärmning. Uppvärmningsbehovet i fastigheter kan minskas genom bland annat bättre isolering, fönsterbyte och inreglering av värmesystem. Hus utan behov av extern värmekälla, så kallade passivhus, börjar komma ut på marknaden.

3.4.1 Värmeproduktion i Hässleholm

Enligt SCB¹⁷ värms fritidshusen i kommunen uteslutande med el. Flerbostadshusen värms främst upp med fjärrvärme medan småhusen främst värms upp med träbränsle och el.

Kommunen är en glesbygd och många småhus utanför centralorten har inte tillgång till fjärrvärme. En del av den producerade värmen försvinner i kulvertförluster på väg ut till kund och man försöker därför att hålla ner distributionsavstånden till kunderna.

I kommunen var industrisektorn den största användaren av eldningsolja år 2007 tätt följt av hushåll och offentlig verksamhet. Samma år konsumerade hushållen mest fjärrvärme följt av offentlig verksamhet och övrig verksamhet.¹⁸ Detta visar att fler industrier bör byta värmesystem, till exempel genom att anslutas till fjärrvärmenätet.

Under perioden 1990-2007 minskade den totala användningen av eldningsolja i kommunen med drygt 50 procent. Under samma period ökade förbrukningen av fjärrvärme med cirka 83 procent.¹⁹

I kommunen produceras värme främst från:

- Beleverket (kraftvärmeverk)
- Närvärmeverk
- Värmepumpar i hus och industrier
- Biogas på reningsverk och Vankiva avfallsanläggning. Värmen används för internt bruk

Fjärrvärme

Hässleholm Miljö AB (en sammanslagning av Hässleholms Fjärrvärme AB och Hässleholms Renhållare AB) bygger gradvis ut fjärrvärmenätet samt förtätar i Hässleholms tätort.

Utbyggnad sker främst i Hässleholms tätort och i Tyringe (bilaga B och C). Under 2009 genomfördes en utredning gällande fjärrvärmeetablering i Hästveda. Bolaget har två projekt som drivs inom ramen för kommunens klimatinvesteringsprogram för 2006-2010 (se sida 25). Privata aktörer har påbörjat utbyggnad av fjärrvärme i Bjärnum (se sidan 25 om klimpbidrag) samt fjärrvärme i Sösdala.

---

¹⁷ http://www.h.scb.se/scb/mr/enbal/guide2/en_frame.htm

¹⁸ http://www.scb.se/Pages/ProductTables_24632.aspx Besökt 2009-12-01

¹⁹ Hässleholm Miljö AB

Under perioden 1998-2008 ökade antalet anslutna villor från 374 till 1 564 och antalet större fastigheter från 314 till 505. En förklaring till ökningen kan vara åtgärden ”Bidrag till fjärrvärmeanslutning” i kommunens första klimatinvesteringsprogram för 2006-2010 som innebär att villaägare med vattenburen elvärme får klimpbidrag när de byter till fjärrvärme.

Under 2008 uppgick värmeproduktionen i Beleverket till 198 700 MWh och i det biobränsleeldade Tyringeverket till 18 300 MWh. Verkens sammanlagda produktion var därmed 217 000 MWh vilket väl täckte väl abonnenternas användning av 184 300 MWh (cirka 7 400 villor).

Tabellen visar Beleverkets bränslemix. Se även bilaga D. Förbränningen av avfall ökar och sedan 2003 produceras el på verket. Under 2011 kommer Beleverket att kompletteras med en flispanna på 30 MW vilket ökar andelen biobränsle.

Bränsle	2004 (%)	2008 (%)
Utsorterat, brännbart avfall	51,8	49,6
Biobränsle	39,8	39,5
Olja	4,9	6,7
Spillvärme från industriföretaget Paroc	2,4	4,2

Källa: Hässleholm Miljö AB.

Foto: www.hfab.nu Beleverket i Hässleholm.

Kommuns förvaltningar och bolag fasar successivt ut olja för uppvärmning. Av de cirka 340 fastigheter som Tekniska kontoret förvaltar är cirka 100 anslutna till fjärrvärmenätet. Under 2009 förbrukades cirka 24 200 MWh fjärrvärme.

Olja har successivt ersatts med fjärrvärme eller värmepump. Under perioden 2005-2009 minskade oljeförbrukningen från 1 246 000 till 830 000 liter, det vill säga med cirka 30 procent.²⁰ För närvarande värms 43 fastigheter upp med olja. Uppvärmning med biobränsle är marginellt i fastighetsbeståndet.

AB Hässleholmsbyggen har under de senaste tio åren minskat sin oljeförbrukning med drygt 90 procent genom att ansluta till fjärrvärme och investera i värmepumpsanläggningar (bergvärme och luftvärme) samt solfångare för uppvärmning.

Hässleholms Industribyggnads AB blev hösten 2007 oberoende av fossila bränslen i sitt fastighetsbestånd som nu främst värms med fjärrvärme.

Hässleholms Vatten AB installerade under 2008 en ny biogasmotor på Hässleholms reningsverk. Gasmotorn tar tillvara den biogas som alstras av reningsverket och producerar både el och värme till processen. Den nya gasmotorn har hög verkningsgrad och har kapacitet att möta en ökad biogasproduktion i verket.

Värmepump

Värmepump är ett alternativ för de som inte har möjlighet att ansluta sig till fjärrvärme. Vid installation av värmepump (ej luftvärmepump) ska detta anmälas till miljökontoret i Hässleholms kommun.²¹

År 2005 och 2006 inkom cirka 180 ansökningar till miljökontoret per år. Under denna period fanns besiktningskrav för oljetankar, och bidrag lämnades för konvertering, vilket ökade utfasningen av oljepannorna och gynnade värmepumparna.

Under 2007 fick miljökontoret in och beviljade 103 anmälningar. Trenden är ungefär samma för 2008 och 2009. Anledningen till att antalet ansökningar har minskat kan vara att fler hushåll väljer fjärrvärme framför värmepump.

---

²⁰ Tekniska kontoret, Hässleholms kommun

²¹ <http://www.hassleholm.se/1524> Besökt 2009-11-05

3.5 Alternativa drivmedel i transportsektorn

I Sverige har transportsektorns utsläpp ökat med 12 procent sedan 1990 men ökningstakten har avtagit de senaste åren.²² Precis som EU föreslår Sverige ett mål att biodrivmedel ska utgöra 10 procent av drivmedelsanvändningen år 2020. Under 2008 uppgick den totala användningen av biodrivmedel till 4,8 procent.

Etanol är relativt etablerat på marknaden, elhybridbilar och bränsleceller är under utveckling. På senare tid har biogas som uppgraderas till fordonsgas kommit starkt. Biogas produceras av organiskt avfall, till exempel gödsel, och löser inte bara ett avfallsproblem utan ger också en miljövänligare gödsel att sprida på åkermark. Rötad gödsel luktar mindre, blir mer homogen och därmed lättare att sprida jämt och en del av det organiskt bundna kvävet omvandlas under rötningsprocessen till ammoniumkväve som växterna lättare kan ta upp.

Skåne län har bra förutsättningar för biogasproduktion genom sitt omfattande jordbruk. År 2005 producerades 0,15 TWh biogas i Skåne. I Skånes nya klimatmål anges att produktionen ska ligga på 3 TWh år 2020. Förutom de stora anläggningarna i Skåne behövs även utveckling av småskaliga anläggningar.

3.5.1 Personbilar

Hässleholms kommun har en gles struktur och många kommuninvånare är beroende av bil för att förflytta sig. Samåkning och bilpooler är ett alternativ och tankställen med alternativa drivmedel är viktigt att prioritera även på landsbygden.

Kommunens första biogasmack invigdes den 6 oktober 2007 och är placerad vid Göinge Bil. Kommunen har ingen egen produktion av fordonsgas utan macken förses med fordonsgas från rötningsanläggningen Karpalund i Kristianstad.

Foto: Miljökontoret, Hässleholms kommun.

²² <http://www.regeringen.se/sb/d/11219/a/117311> Besökt 2009-11-19

I kommunens klimatinvesteringsprogram (se sida 25) drivs ett antal projekt för att öka produktionen och användningen av biogas i kommunen. En gårdsbaserad biogasanläggning beräknas uppföras på Skea Gård under 2010 och den producerade biogasen kommer att användas för uppvärmning. För att kunna använda biogasen som fordonsbränsle måste biogasen uppgraderas i en uppgraderingsanläggning.

Under hösten 2008 startade miljökontoret tillsammans med E.ON och Biogas Syd en utredning för att se vilka möjligheter det finns för produktion av fordonsgas i Hässleholms kommun. Utredningen visade att mängden organiskt avfall i kommunen är tillräckligt men placeringen av avfallet, och möjlighet till distribution av producerad gas, utreds för närvarande av Biogas Syd.

För att öka användningen av fordonsgas fördelar kommunen klimpbidrag till företag, organisationer och kommunala förvaltningar och bolag som köper eller leasar biogasbilar. Totalt ska 70 personbilar ersättas i kommunen, varav 48 inom kommunorganisationen.

Enligt Gröna Bilisters hemsida ökade antalet etanol-, gas- och elhybridfordon i Hässleholms kommun från 146 till 239 från den 7 juli 2007 till den 1 januari 2008. I slutet av 2009 fanns cirka 180 personbilar i kommunorganisationen varav cirka 40 etanolbilar och 16 biogasbilar.²³

3.5.2 Kollektivtrafik

Hässleholm är ett viktigt transport- och logistikcentrum i södra Sverige med tågförbindelser i fem riktningar. Tabellen visar att det kollektiva resandet med tåg och buss har ökat mellan 2002-2007. Tätare avgångar och ökad pendling kan vara orsaken.

Antal påstigande per år	2002	2007
Tåg (inklusive X2000)	970 500	1 375 500
Regionbuss	690 000	712 500
Stadsbuss	202 000	375 000

Källa: Samtal med Skånetrafiken den 12 juni 2008.

För att öka det kollektiva resandet med tåg genomförs projektet ”Pågatåg Nordost 2009”²⁴ i samverkan mellan elva kommuner i Skåne, Blekinge och Småland. Projektet innebär en utbyggnad av pågatågstrafiken med tågstopp i fler orter.

Hässleholms kommun består till stor del av landsbygd och många pendlar med buss. Skånetrafiken byter successivt ut sina regionbussar och stadsbussar till gasbussar vilket minskar utsläppen från busstrafiken. Detta kan öka attraktiviteten och bidra till bibehållen eller ökad kollektivtrafik på landsbygden.

Under år 2010 byter Skånetrafiken ut Hässleholms stadsbussar till biogasbussar. Åtgärden ”Biogasbussar i stadstrafiken” ingår i kommunens klimatinvesteringsprogram för 2007-2010 (se sida 25) och innebär att Skånetrafiken subventioneras med merkostnaden för inköp/leasing av sex stadsbussar.

²³ Miljökontoret, Hässleholms kommun

²⁴ www.pagatagnordost.se Besökt 2009-10-20

Foto: Kasper Dudzik, Skånetrafiken

3.5.3 Godstransporter

En viktig åtgärd för att minska utsläppen av växthusgaser är att effektivisera gods-transporterna och flytta över gods från väg till järnväg. I kommunens tredje klimatinvesteringsprogram för 2008-2012 har kommunen beviljats bidrag för uppförande av en kombiterminal på Hässleholm Nord. Åtgärden innebär att 11 000 lastbilstransporter ersätts med tågtrafik och koldioxidutsläppen beräknas minska med cirka 7 300 ton per år.

Under 2008 genomförde Tekniska kontoret och Vägverket en förstudie om tillgängligheten för näringslivets godstransporter i Hässleholms stadskärna. Följande sex delmål har varit vägledande:

- Tillgängligt transportsystem
- Hög transportkvalitet
- Säker trafik
- God miljö
- Positiv regional utveckling
- Jämställt transportsystem

Förstudien kommer att vara ett underlag i den översyn av Hässleholms stadskärnas utveckling som kommunledningskontoret har fått i uppdrag att genomföra under 2010.

4. Miljökonsekvensbeskrivning

Enligt 8 § i lag (1977:439) om kommunal energiplanering²⁵ ska den kommunala energi- och klimatplanen innehålla en miljökonsekvensbeskrivning om den antas medföra betydande miljöpåverkan.

Denna energi- och klimatplan antas inte medföra någon betydande miljöpåverkan och en miljökonsekvensbeskrivning har därför inte tagits fram. Alla tillståndspliktiga verksamheter som byggs ut eller etableras i kommunen (till exempel större vindkraftsparker) har en miljökonsekvensbeskrivning i sin tillståndsansökan. Även anmälningspliktiga verksamheter bedöms ur miljösynpunkt.

De åtgärder och projekt som beskrivits i denna plan har alla bedömts medföra minskade växthusgasutsläpp. En minskad användning av fossila bränslen minskar även utsläppen av svaveldioxid, kväveoxid och partiklar vilket i sin tur ökar förutsättningarna för att även andra nationella miljö kvalitetsmål kan nås.

Förutom att minska utsläppen av växthusgaser måste kommunen anpassa sig till ett förändrat klimat. En ökad årsmedeltemperatur kan skada jordbruket, skogsbruket och vattenförsörjningen samt leda till översvämningar. Kommunen bör därför arbeta med klimatanpassning i den fysiska planeringen. Exempel på klimatanpassningsåtgärder är att valla in pumpar så att de kan fungera vid översvämningar samt att inte tillåta ny bebyggelse i områden med översvämningrisk.

4.1 Beredskap

Enligt 1 § i lag (1977:439) om kommunal energiplanering ska kommunerna verka för en säker och tillräcklig energitillförsel. Vid extrema oväder, olyckor och krig kan reservkraft behövas för en stabil energiförsörjning.

Räddningstjänsten har därför i samarbete med andra kommunala förvaltningar och bolag arbetat fram en kommunövergripande risk- och sårbarhetsanalys (ute på remiss under hösten 2009). Samhällsviktig verksamhet har kartlagts och förberetts för inkoppling av reservkraftverk.

När det gäller elförsörjningen i kommunen är elnätsbolagen E.ON, Mellersta Skånes Kraft och Brittedals Energi ansvariga om något skulle hända.

---

²⁵ Om en plan som upprättas enligt denna lag kan antas medföra en sådan betydande miljöpåverkan som avses i 6 kap. 11 § miljöbalken skall bestämmelserna i 6 kap. 11-18 och 22 §§ miljöbalken tillämpas.

5. En klimatsmart framtid i Hässleholm

För att lokala, regionala, nationella och internationella klimatmål ska nås krävs insatser på alla nivåer i samhället. De kommunala förvaltningarna och bolagen har en viktig roll och ansvaret bör vara tydligt förankrat långt ut i organisationen.

Transportsektorn har störst utsläpp och åtgärder inom denna sektor bör prioriteras. Hässleholms kommun genomför omfattande åtgärder när det gäller godstrafik (järnvägsanslutning på Hässleholm Nord) och kollektivtrafik (Pågatåg Nordost). Kommunen bör dock arbeta vidare med att öka produktion och användning av fordonsgas samt prioritera lokalt producerade varor vid upphandling.

Energiförbrukningen, och då främst elförbrukningen, ökar i kommunen liksom i riket. Sedan 2004 köper kommunorganisationen in enbart miljömärkt el och under 2008-2010 genomförs en omfattande energieffektivisering i kommunens fastigheter. Lokal elproduktion från vindkraft, solkraft och biogas i reningsverken bör öka eftersom den bidrar till att öka andelen förnybar energi i Sverige.

Genom att fasa ut olja för uppvärmning har uppvärmningen blivit renare och mer lokalt producerad. Utbyggnaden och förtätningen av fjärrvärmenäten i Hässleholms kommun bör fortsätta och priset på fjärrvärme måste vara rimligt och stabilt för att bli ett attraktivt alternativ även i framtiden.

Kommunen bör även titta på lösningar för de som inte har tillgång till fjärrvärme. Hälften av Hässleholms kommun är täckt med skog vilket ger goda förutsättningar för att öka användningen av biobränsle. Restprodukter från skogs- och jordbruk samt halm kan användas som bränsle i de lokala närvärmeverken.

Information till allmänhet och samarbete över kommungränserna är viktigt. Den kommunala energi- och klimatrådgivningen, som bedrivs med statligt stöd, är en viktig länk till allmänhet och företag och väntas få fortsatt statligt stöd framöver.

Hösten 2007 var sista tillfället att ansöka om KLIMP-bidrag för 2008-2012 och inga liknande bidrag väntas framöver.²⁶ EU-bidrag och statligt stöd till enskilda åtgärder förväntas däremot fås större betydelse.

Ett exempel är ”Hållbara städer” där kommuner har kunnat söka riktade statliga medel för större infrastrukturåtgärder. Ett annat är det statliga stödet ”energikartläggningscheck” som gäller företag som använder minst 500 MWh energi per år. Bidraget gäller från januari 2010 och innebär att små och medelstora företag får en del av konsultkostnaden för energikartläggning betald av staten.

---

²⁶ <http://www.naturvardsverket.se/sv/Lagar-och-andra-styrmedel/Ekonomiska-styrmedel/Investeringsprogram/Klimatinvesteringsprogram-Klump/> Besökt 2009-11-15

5.1 Energi- och klimatrådgivning

Den kommunala energi- och klimatrådgivningen vänder sig till allmänhet, företag och lokala organisationer. Rådgivning sker via telefon, föredrag, mässor samt besök hos företag. Energi- och klimatrådgivningen bedrivs på halvtid med statligt stöd från Energimyndigheten och förväntas få fortsatt statligt stöd framöver. För perioden 2009-2011 har 140 miljoner kronor avsatts per år.²⁷

Under 2009-2010 samarbetar kommunens energi- och klimatrådgivare med miljökontorets miljöinspektörer i projektet "Klimat i tillsynen". Projektet är en del av klimatkommunikationen i kommunens andra klimatinvesteringsprogram för 2007-2011 och innebär att företag informeras om energieffektiviseringsåtgärder.

Miljösamverkan Skåne har under 2009-2010 fått statliga medel för att genomföra projektet "Projekt för energieffektivisering i skånska företag genom tillsyn och rådgivning (PROEFF)". Representanter från miljökontoret är med i projektets referensgrupp och har bidragit med erfarenheter från projektet "Klimat i tillsynen".

5.2 KLIMP - Sveriges största miljöåtgärder

Mellan år 2003-2007 har kommuner, företag och andra aktörer årligen kunnat ansöka om statens stöd till klimatinvesteringsprogram, KLIMP. Programmen innehåller åtgärder som minskar utsläppen av växthusgaser och åtgärderna ska genomföras inom programperioden på fyra år.

Efter programtidens slut ska de som beviljats bidrag återrapportera till Naturvårdsverket om den energibesparing och minskning av växthusgasutsläpp som åtgärderna bidragit till.

Hässleholms kommun har beviljats bidrag för tre klimatinvesteringsprogram (se nästa sida).²⁸ Det beviljade bidraget uppgår till cirka 51 miljoner kronor och åtgärderna beräknas minska utsläppen av koldioxid med cirka 25 880 ton per år.

²⁷ <http://www.energimyndigheten.se/sv/Om-oss/Var-verksamhet/Effektiv-energianvandning/Kommunal-energiradgivning/> Besökt 2009-11-19

²⁸ <http://www.hassleholm.se/6038> Besökt 2009-11-19

Klimp 2006-2010. Åtgärderna ska vara genomförda den 2 maj 2010

1. Bidrag för biogasbilar
2. Fjärrvärme på Östervärn
3. Förtätning av fjärrvärmenät
4. Bidrag för anslutning till fjärrvärmenät
5. Fjärrvärme i Bjärnum
6. Biogas och minskade transporter på Skea Gård

Klimp 2007-2011. Åtgärderna ska vara genomförda den 22 maj 2011

1. Biogasbussar i stadstrafiken
2. Konvertering av avfallssystem för matavfall
3. Ombyggnad av kyl- och frysanläggning

Klimp 2008-2012. Åtgärderna ska vara genomförda den 13 maj 2012

1. Järnvägsanslutning på Hässleholm Nord

Klimatkommunikation är en obligatorisk del i klimatinvesteringsprogrammen. Exempel på insatser som genomförts är:

- Visning av Al Gores film ”En obekvämlig sanning” för kommunfullmäktige och kommunanställda.
- Energimässor och seminarier i samband med genomförda BoDagar.
- Frukostmöte för företag med provkörning av biogasbilar.
- Utskick av kommundidning med tema klimat till hushåll.
- Seminariet ”Klimatsmart” med Per Holmgren och Staffan Lindgren.

5.3 Förslag på åtgärder i kommunorganisationen

I stycket ”En klimatsmart framtid i Hässleholm” (se sida 23) beskrivs prioriteringsområdena för kommunen. Kommunledningskontoret har en samordnande funktion för att driva arbetet och se till att energi- och miljöfrågorna är en naturlig del i den fysiska planeringen. Det är i översiktsplanen riktlinjerna anges.

Kommunens förvaltningar och bolag är ansvariga för genomförandet och samarbete behövs för att uppnå de lokala klimatmålen. Samtliga förvaltningar och bolag bör se över sina transporter samt prioritera lokalt producerade och miljöanpassade produkter vid upphandling. Här ges förslag på ytterligare åtgärder:

Kommunstyrelsen

- Fortsätta arbetet med att utveckla kollektivtrafiken
- Stötta en lokal infrastruktur för biogas
- Upprätthålla en aktuell ”Resepolicy” för kommunanställda
- Arbeta med klimatanpassning
- Ansöka om relevanta statliga bidrag och EU-bidrag

Barn- och utbildningsnämnden

- Integrera energi- och miljökunskap i utbildningen

Byggnadsnämnden

- Beakta energi- och transportfrågor i den fysiska planeringen
- Förorda energibesparande åtgärder vid ny- och ombyggnad
- Tillhandahålla energi- och klimatrådgivning

Miljönämnden

- Arbeta med energifrågor i tillsynen
- Informera om miljöanpassad köldmedia
- Administrera och kommunicera klimpbidrag
- Administrera Borgmästaravtalet
- Följa upp och uppdatera miljömål, inklusive klimatmål

Tekniska nämnden

- Inrätta fordonsenhet
- Bygga ut gång- och cykelvägar
- Energieffektivisera gatubelysningsnätet
- Energieklarerera och energieffektivisera kommunens fastigheter
- Fortsätta köpa miljömärkt el
- Fasa ut olja för uppvärmning
- Prioritera miljöanpassade köldmedier i kommunala fastigheter

AB Hässleholmsbyggen

- Energieklarerera och energieffektivisera sina fastigheter
- Fasa ut olja för uppvärmning
- Välja miljömärkt el
- Investera i energisnåla hushållsmaskiner med miljöanpassade köldmedier

Hässleholm Miljö AB

- Bygga ut och förtäta fjärrvärmenätet, även i industriområden i tätort
- Öka elproduktionen på Beleverket

Hässleholms Industribyggnads AB

- Energieklarerera och energieffektivisera sina fastigheter (sker 2008-2010)

Hässleholms Vatten AB

- Optimera biogasutnyttjandet i kommunens reningsverk

Räddningstjänsten

- Ansvara för en kommunövergripande risk- och sårbarhetsanalys
- Informera kommuninvånare om deras roll vid översvämningar och oväder

6. Slutord

Energi- och klimatområdet är under snabb utveckling. För att kommunen ska ligga i framkanten behövs en levande plan som aktivt används i samhällsplaneringen. Planen är ett viktigt övergripande, strategiskt dokument och omfattning och åtgärder måste snabbt kunna anpassas till nya direktiv.

Hässleholms kommuns undertecknande av ”Borgmästaravtalet” innebär deltagande i ett europeiskt samarbete. Miljöfrågorna är gränsöverskridande och erfarenhetsutbyte är viktigt för att prioritera rätt åtgärder på den lokala nivån.

Ett kontinuerligt och effektivt klimatarbete kräver resurser. Konverteringsbidrag och andra statliga bidrag påskyndar energiomställningen under en kort och intensiv period men medför att branschen blir ryckig. Ökade resurser och en kontinuitet i arbetet kommer att vara extra viktigt efter att kommunens tredje och sista klimatinvesteringsprogram avslutats våren 2012.

Foto: Kasper Dudzik, Skånetrafiken